

Landøkonomiske Meddelelser fra forskjellige Egne om Aaret 1897.

(Fortsættelse fra forrige Hæfte.)

Fra Thisted Amt.

Da det synes umuligt at finde ny Markeder med bedre Produktpriser, maa vi søge at indskrænke Udgifterne saa meget som muligt i alle Retninger; og det kunne vi, om ogsaa det vil ske ved at indskrænke Produktionen, hvilket nok kan synes kjedeligt. Men det fortjener dog at overvejes, om en saadan Indskrænkning ikke bliver mere lønnende for den enkelte Landbruger end at fortsætte med den stedse stigende Produktion, naar man udsætter sig for at lide Tab paa næsten alle sine Salgsartikler.

Aarets Afgrøde var i det hele taget betydeligt under Middelhøst. Alle Kornsorter gave mere eller mindre under Middelhøst baade i Straa og, især Havre, langt under Middelhøst med Hensyn til Kjerneudbytte. Agerhøet gav kun det halve af et almindeligt Aars Afgrøde, og Rodfrugterne gave ogsaa under Middelhøst, ligesom Sommergræsningen først var alt for tør, og senere, i August og September, bevirkede den stærke og vedholdende Regn, at Kreaturene ikke trivedes godt, og at de kom paa Stald ved mindre godt Huld. Vinterfoderet er knapt, der maa i Regelen spares paa Halmen til Foder, og Strøelse er der ikke Tale om, til stor Skade for Gjødningsproduktionen.

Besætningerne ere store, da magert Kvæg var usæl-

geligt i Efteraaret. Fedning er derfor foregaaet efter stor Maalestok, selvfølgelig ved Indkjøb af en Mængde Foderstoffer, der iaar ere noget dyre, og da Fedekvægpriserne ere lave, er dette yderst uheldigt. Men da Halmen de fleste Steder ikke kan forslaa til at fodre den hele opstaldede Besætning Vinteren over, har man intet Valg, men er nødt til at forcere Fedningen, hvilket Resultat hidtil i Fodringsperioden har givet ubetinget Tab. Muligt vil dette mere end noget andet bevirke en Indskrænkning i Kreaturholdet ad Aare, saaledes at Besætningen kun rent undtagelsesvis er større, end at en fornuftig Mand kan behandle den paa den Maade, som han synes er fordelagtigst. Forøvrigt ere Besætningerne — efterat Andelsmejerierne have udbredt sig over hele Thy — nu ændrede en Del i Retning af større Kohold, hvilket maa anses for heldigt, da Smørhandelen dog ikke er saa usikker som Fedekvæghandelen.

Uagtet Landmanden saaledes arbejder — for Tiden — under særlig stærkt økonomisk Tryk, ere Tvangssalg dog yderst sjældne.

Ejendomspriserne ere noget ubestemmelige, da der meget sjældent handles. Bøndergaarde maa antages at koste 6 à 7000 Kr. pr. Td. Hartkorn med udendørs Besætning. Med Huse eller mindre Ejendomme er der mere Handel til forholdsvis bedre Priser.

Da der ikke gjøres andre Forbedringer, end hvad der betaler sig i Øjeblikket, og da Manden selv med Familie hjælper mere til ved Bedriften, er Arbejdskraften nogenlunde rigelig tilstede; men den er dyr, og her som andre Steder skorter det paa Dygtighed og Paalidelighed hos Tjenestefolkene. Det faste Folkehold er i Aftagende, og Daglejere haves meget mere end forhen.

Husmændene synes nu snart at klare sig bedre end Gaardmændene, og det ser ud til, at Samfundet har staaet sig ved den Paaskjønnelse, der er vist Husmændene i Form af Præmier og Rejseunderstøttelser; men der er dog ingen Tvivl om, at det særlig er Andelsmejerierne, der have sat dem istand til at udnytte Bedriften i det Omfang, som de gjøre.

Fra Lysgaard Herred.

Høstudbyttet af Korn har for denne Egn's Vedkommende været meget daarligt — ja vistnok lige saa for de fleste Egne Vest og Nord herfor, og det ikke alene for Kjærneudbyttet men ogsaa Straafoderet med Undtagelse af Rugfoderet, der mindre end de andre Kornsorter havde lidt af den forfærdelige Rustsvamp, der havde angrebet alle Planter, forhindret Kjærne's Udvikling og foraarsaget Halmens ringe Foderværdi. Udbyttet af Kornsalg er saaledes ringe, uagtet Priserne ere noget lavere end det foregaaende Aar. De fleste Landmænd maa kjøbe Foderstoffer, Klid og Mais for at bøde paa Kornmangelen, da den eneste mulige Redning, for at Foderet skal slaa til, er at kraftfodre stærkt. Halm er næsten ikke til at faa for Penge, og Lyng bruges meget til Foder og Strøelse, hvor det saakaldte Slaalyng kan faas. Den almindelige Udtalelse af Alle er, — at de ikke veed, hvorvidt de kunne gennemfodre.

Mælkeudbyttet har været nogenlunde godt; uagtet Tørken have Græsmarkerne været gode, da Vejret alligevel var koldt, og Jorden derved holdt paa Vinterfugtigheden. De enkelte Steder, hvor der blev Græsmangel, benyttedes Tilskud af Kraftfoder og grøn Blandingssæd. Nettoudbyttet er derved blevet mindre, uagtet Smørpriserne vare nogenlunde gode. Hestehandelen har givet en nogenlunde god Indtægt — selv til lavere Priser end sædvanlig. Derimod har Fedning af Kreaturerne givet stort Tab, skjønt Foderstoffer og Korn var til billige Priser. — Faare- og Lammesalg fra Græsmarkerne er saa nogenlunde, lidt bedre end i forrige Aar. Derimod har Svinesalg givet et godt Udbytte, da Salgspriserne have været gode, og deres Fodring været forholdsviis billig.

Større Tvangssalg af Ejendomme have ikke fundet Sted.

Man har forsøgt at afhjælpe Mangelen paa Piger ved at holde Koner til at malke for Betaling pr. 100 Pd. Mælk og ved Røgttere, der ligeledes for Extrabetaling deltage i Malk-

ningen, og man troede derved at have et Middel til at undgaa, at Køerne ikke bleve renmalkede, men man har atter maattet gaa fra dette. Man har nu forsøgt at faa unge Mennesker mod høj Løn til at malke, og mange store Ejendomsbesiddere have begyndt at bygge Huse paa Smaalodder og leje Husene ud til Mændene mod Forpligtigelse for Manden til at arbejde i Gaarden og Konen til at malke et vist Antal Køer. Det vil nu vise sig, om dette kan hjælpe.

Ejendomspriserne ere meget nedadgaaende, Forpactingerne ligesaa; Huslodderne ere ikke gaaede saa meget ned.

Med Udførelse af Grundforbedring, Dræning og Nybygning er det rent gaaet istaa. Det eneste, der er noget Nyt, er Opdyrkning af store Moser ved Paalægning af Sand; deres Udgravning og Brugen af Kunstgjødning har vist sig at give et godt Resultat.

Nye Driftsmaader ere ikke fremkomne; Arbejdslønnen er for dyr dertil.

Mandlige Arbejdere kunne faas til høje Priser, men jo højere Løn, des mindre Arbejde faar man.

Arbejdssystemet er som sædvanlig faste Folk, Daglejere og Akkordarbejdere.

Der gjøres meget for at opmuntre Husmanden til bedre Husmandsbrug.

Biavlens har gjort store Fremskridt, endnu mere Hønseavlens, der er nær ved at blive en Hovedindtægt for Smaakaarsfolk. Heste- og Kvægavlsforeninger ere fremdeles i Virksomhed.

Fra Herningegnen.

Avlens har iaar været den daarligste i de 34 Aar, jeg har været her paa Gaarden. Kun Kløverhø og Rug har været af jævn god Kvalitet, hvorimod Byg, Havre og Enghø paa Enge af Mose- eller Tørvejord var ussel baade af Kvantitet og Kvalitet. Aarsudbyttet har været bedre end forventet. Avlens fra 1896 var lille men af meget god Kvalitet og viste sig som Følge deraf drøj at fodre med, og af større Nytte-

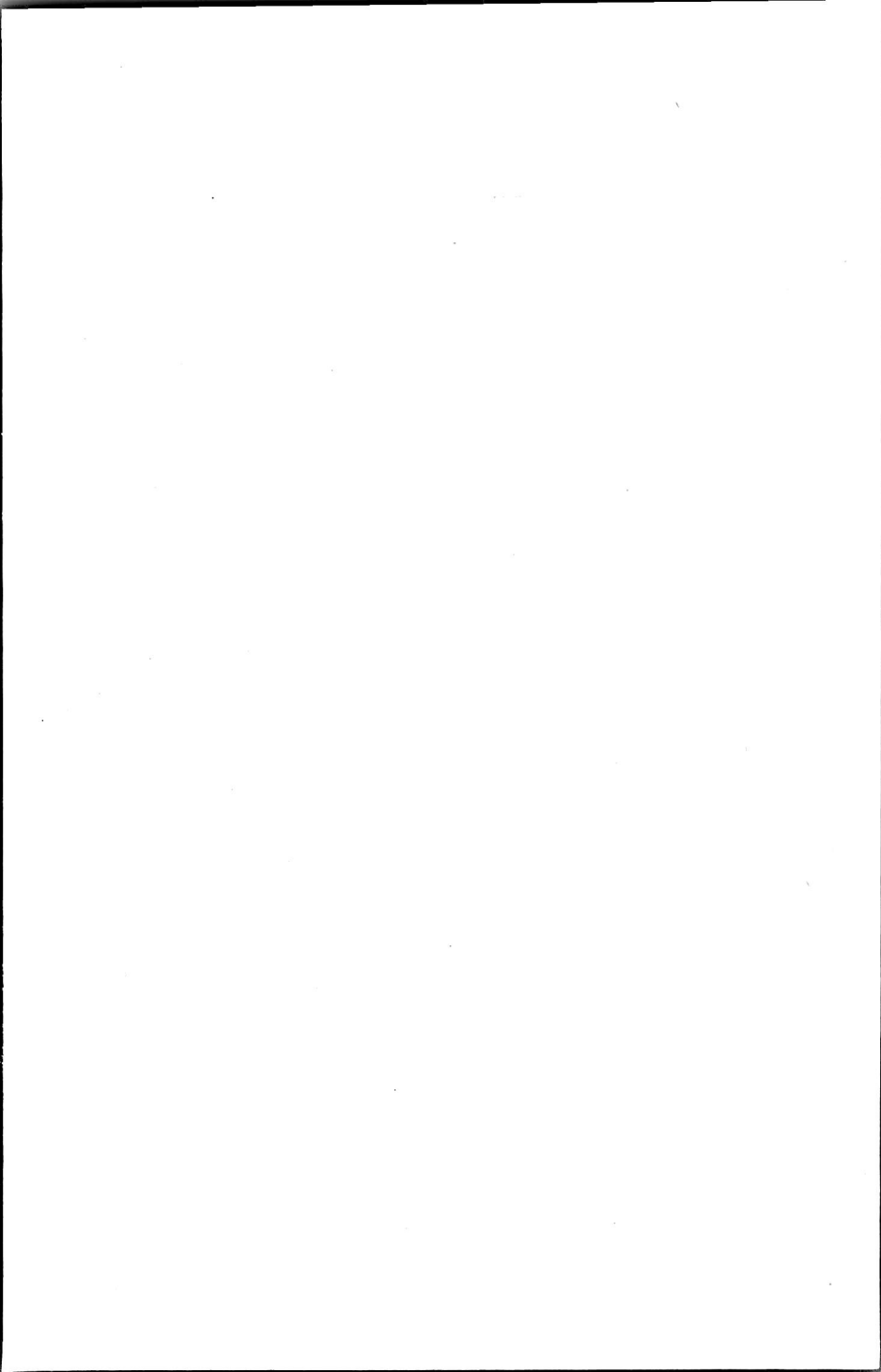
virkning end paaregnet. Jeg har aldrig tidligere haft saa stort Mælkeudbytte i Forhold til Kraftfoder. Kommer dertil ret gode Priser for Heste med en meget livlig Handel, meget gode Priser paa Svin og lave Majspriser, bliver Totaludbyttet af den lille Avl fra 1896 ikke helt daarligt og absolut over, hvad der var forventet. Fedekvæget var den Del af Besætningen, der gav daarligst Resultat, men da Fedningen her for hvert Aar spiller en mindre Rolle, bliver Udbyttet desuagtet godt.

Huse med god Jord ere nærmest dyrere. Almindelige Bøndergaarde holde Priserne og ere ikke vanskelige at sælge. Større Gaarde ere omtrent usælgelige.

Arbejdskraft kan faas, men Lønnen synes noget høj i Forhold til Konjunkturerne. Lønnen er ikke gaaet ned. I moralsk Henseende er Arbejdsklassen absolut ikke gaaet tilbage; Højskolernes Arbejde viser sig klart, netop ved at det modsatte er Tilfældet. Socialismen har endnu intet udrettet. Kan være, at der bliver mindre høstet af 1 Mand pr. Dag og mindre tærsket med Plejlen, men det er en naturlig Følge af, at man veed, at Maskinen er der, naar det kniber. Ved Indkjørsel og lignende Arbejder kan Tyendet let faas til at præstere lignende Arbejde som i gamle Dage, det vil sige saa meget, som de ifølge deres Kræfter formaa, ja ikke sjældent præsteres der af Yngre mere, end der af Hensyn til deres Helbred burde.

Hønseholdet skjænkes der stedse mere Opmærksomhed; de stadige, gode Priser paa Æg skulle nok gjøre Virkning.

(Sluttes i næste Hæfte.)

J. L. La Com.